

Ngành Than cần "liều thuốc" mạnh

THÚY HÀ

Do ảnh hưởng của đà suy thoái kinh tế, than tiêu thụ tụt giảm thấp nhất trong nhiều năm trở lại đây đã khiến cho hàng chục vạn thợ mỏ có nguy cơ bị mất việc làm. Kéo theo đó, 4 - 5 lần số người bị ảnh hưởng đến thu nhập và đời sống, tương đương nửa dân số của tỉnh Quảng Ninh. Vậy ngành Than, các cấp và Chính phủ đã làm gì để cứu ngành Than qua vượt qua khó khăn?

Vật lộn trong khó khăn

Tập đoàn Vinacomin đang đứng trước rất nhiều khó khăn. Tăng trưởng kinh tế chậm, than tiêu thụ trong nước giảm mạnh. Các ngành sản xuất tiêu thụ lớn như: Nhiệt điện, xi-măng, phân bón, giấy, hóa chất, vật liệu xây dựng... đều giảm lượng tiêu thụ. Bên cạnh đó, do khủng hoảng kinh tế toàn cầu, giá than trên thế giới giảm từ 25 đến 36% so với thời điểm cuối năm 2011 dẫn đến xuất khẩu than giảm mạnh. Than xuất khẩu hiện nay phần lớn phụ thuộc vào thị trường Trung Quốc (chiếm tới 80% lượng than xuất khẩu), nên khi Trung Quốc ngừng nhập khẩu, than xuất khẩu của ta cũng đương nhiên gặp khó khăn. 7 tháng đầu năm mới xuất khẩu được 7,2 triệu tấn, trong đó tháng 7/2012, xuất khẩu của cả ngành Than chỉ đạt 300 ngàn tấn, thấp nhất từ trước tới nay. Có thể nói, đây là thời điểm ngành Than gặp khó khăn nhất trong nhiều năm gần đây. Mới đây, Tập đoàn đã phải giảm sản lượng năm 2012 từ 45,5 triệu tấn xuống còn 39 triệu tấn than tiêu thụ, bằng 85% kế hoạch năm 2012 đã được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt trong kế hoạch 5 năm 2011 - 2015 và bằng 87% kế hoạch thực hiện năm 2011. Để tránh năng lực sản xuất bị giảm sút, dẫn tới không đáp ứng được kế hoạch đến năm 2015 như đã được giao, Vinacomin

tính toán rằng, không thể giảm sản lượng than tiêu thụ dưới 39 triệu tấn.

Trước tình hình sản lượng than tiêu thụ giảm, Tập đoàn sẽ dư thừa gần 20.000 lao động. Bên cạnh đó, một lực lượng lớn lao động đang thực hiện hợp đồng với các doanh nghiệp ngành Than trong việc bóc xúc đất đá, vận tải và cung ứng các dịch vụ cơ khí sửa chữa, thương mại... cũng bị mất việc làm. Để hạn chế đến mức thấp nhất những thiệt hại do sản xuất suy giảm, Tập đoàn tạm thời cắt giảm chi phí từ 15% đến 20%; lùi khẩu hao với thời gian tối đa, lùi lại đất bóc đến năm sau mới thực hiện là khoảng 15% - 20%; chi phí hạ tầng, môi trường, tiền lương công nhân viên ngành Than cũng giảm khoảng 15% - 20% (trừ thợ lò tạm giữ ổn định). Lương giảm dẫn đến đời sống của hàng vạn thợ mỏ gặp khó khăn. Trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh hiện nay có khoảng trên 30 đơn vị ngành Than với trên 108.000 thợ mỏ đang làm việc. Trong đó, nam công nhân chiếm từ 85% - 90%, họ đều là những trụ cột, những lao động chính trong gia đình.

Cần những "liều thuốc" mạnh

Trước tình hình khó khăn trên, Tập đoàn Vinacomin chỉ đạo các đơn vị phát huy tinh thần "Kỷ luật và đồng tâm", cùng với những giải pháp chỉ đạo quyết liệt, sự phối hợp

của cả hệ thống chính trị, phấn đấu thực hiện mục tiêu ổn định việc làm và đời sống cho người lao động, chờ cơ hội để phát triển.

Để tháo gỡ khó khăn cho ngành Than trong thời điểm này, Tập đoàn đề nghị Chính phủ điều chỉnh thuế xuất khẩu than giảm từ 20% xuống 10% để than xuất khẩu có thể tăng lên. Sau đó thuế xuất khẩu có thể lại tăng lên 20% khi giá xuất khẩu tăng trở lại. Đây được coi là liều thuốc mạnh giúp ngành Than ổn định sản xuất kinh doanh. Việc giảm thuế xuất khẩu than không đi ngược lại với chính sách hạn chế xuất khẩu tài nguyên mà chỉ áp dụng trong điều kiện hiện tại để cứu ngành Than vượt qua khó khăn. Song song với đó, Vinacomin cũng đề nghị Bộ Công Thương phối hợp với Bộ Tài chính xem xét sớm nâng giá than cho điện bằng giá thành than năm 2011 đã được kiểm toán. Vì mặc dù giá than bán cho sản xuất điện đã được tăng 10% - 11,5% từ ngày 01/7/2012, song tổng giá than mới chỉ tăng được gần 300 tỷ đồng, trong khi tổng số giá than bán cho điện thấp hơn giá thành là 8.500 tỷ đồng. Với khoản lỗ hơn 8.000 tỷ đồng này, Vinacomin chưa có nguồn nào để bù đắp. Các "liều thuốc" này rất cấp thiết ngay trong thời điểm quý 3 năm nay để ngành Than sớm ổn định các hoạt động sản xuất kinh doanh.